

Introduction to Minerals

What is a mineral?

Over 4,000 different minerals have been identified, but only 100 are common. Another 100 are common, but not all are listed; only a few are shown by a few specimens. The best way to identify a mineral is to look at its properties. Here is a list of the most important properties. Search for other properties.

Crystal Systems

Isometric Systems, Tetragonal Systems, Hexagonal Systems, Orthorhombic Systems, Monoclinic Systems, Triclinic Systems

Native Elements, **Halides**, **Carbonates**, **Organics**

Sulfates, **Sulfides**, **Phosphates**, **Silicates**

Hardness (Mohs Scale 1-10)

Habit: Massive, Prismatic, Arborescent, Radiating, Bladed, Metallic, Vitreous, Adamantine, Opalescent, Greasy, Tubular, Columnar, Dendritic, Acicular, Globular, Pitted, Fibrous/Silky, Rosettes, Dull, Earthy

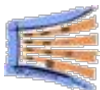
Luster

Cleavage, **Fracture**

Specific Gravity, **Color**, **Streak**, **Fluorescence**, **Other Properties**, **Twinning**

TAULES SISTEMÀTIQUES PER A LA DETERMINACIÓ DE MINERALS.

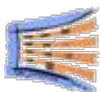
Josep Mª Mata Perelló

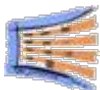
RESUM

Pàg.

- A) **Minerals de LLUÏSSOR METAL.LICA** → 3
  - Aa) **Duresa inferior a 2,5** Argentita, Cinabri, Covel.lina, Estibina, Galena, Grafit, Hematites, Molibdenita, Pirolusita → 3
  - Ab) **Duresa compresa entre 2,5 i 5,5** Bauxita, Calcosina, Bornita, Calcopirita, Cromita, Cuprita, Esfalerita, Galena, Goethita, Hematites, Limonita, Magheimita, Manganita, Millerita, Niquelina, Pentlandita, Pirolusita, Pirrotina, Psilomelana, Siderita, Tenmantina, Tenorita, Tetraedrita, Uraninita, Wolframita. → 4
  - Ac) **Duresa superior a 5,5** Arsenopirita, Birnessita, Cobaltina, Cromita, Ilmenita, Magnetita, Marcassita, Niquelina, Pirita, Psilomelana, Rutil, Skutterudita, Todorokita. → 6
- B) **Minerals de LLUÏSSOR NO METAL.LICA** → 8
  - BA) **De ratlla colorejada (No blanca)** → 8
    - BAa) **Duresa inferior a 2,5** Annabergita, Biotita, Calcantina, Carnotita, Cervantinita, Cinabri, Eritrina, Hematites, Limonita, Melanterita, Moscovita, Oropiment, Realgar, Sofre. → 8
    - BAb) **Duresa compresa entre 2,5 i 5,5** Antlerita, Atzurita, Autunita, Bauxita, Brochantita, Carnotita, Cincita, Cuprita, Esfalerita, Jarosita, Malaquita, Piromorfita, Siderita, Torbernita, Wolframita. → 9
    - BAb) **Duresa superior a 2,5** Cassiterita, Rutil. → 10
  - BB) **De ratlla blanca** → 11
    - BBa) **Duresa inferior a 2,5** Biotita, Caolí, Clorita, Epsomita, Guix Halita, Hexahidrita, Moscovita, Serpentina, Silvina, Sofre, Talc. → 11
    - BBb) **Duresa compresa entre 2,5 i 5** → 12
      - BBba) **Duresa compresa entre 2,5 i 4** Anglesita, Anhidrita, Aragonita, Baritina, Calcita, Carnal.lita, Celestina, Cerussita, Dolomita, Esfalerita, Estroncianita, Fluorita, Giobertita, Halita, Manganocalcita, Rodocroisita, Siderita, Silvina, Vanadinita. → 12
      - BBbb) **Duresa compresa entre 4 i 5** Anfibols, Apatita, Giobertita, Hemimorfita, Manganocalcita, Opàl, Piroxens, Rodocroisita, Scheelita, Smithsonian, Wollastina. → 14
      - BBc) **Duresa compresa entre 5,5 i 7** Anfibols, Cassiterita, Grenats, Olivina, Opàl, Ortosa, Piroxmanguita, Plagioclases, Piroxens, Quars, Rodonita, Rutil, Turmalina. → 15
      - BBd) **Duresa superior a 7** Andalusita, Beril.le, Corindó, Diamant, Espinel.la, Estaurotida, Granats, Topaci, Turmalina, Zircó. → 17

A) Minerals de LLUISSOR METAL·LICA (Minerals foscos, sovint negres de ratlla fosca, generalment negra. La majoria són opacs, en làmina prima)**Aa) Duresa inferior a 2,5 (són ratllats amb l'ungla, i sovint marquen el paper).**

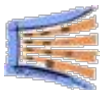
Ratlla	Color	Densitat P _e	Duresa D	Caràcters comuns	Nom, Composició Sistema
negra	negre	4,7	1-2,5	Polsinós, Terrós. Massís. Sovint és dentríctic. Taca els dits. Aspecte mate. Pot comunicar a la flama un color verd-groguenc (amb CIH). F: infusible.	PIROLUSITA MnO ₂ Tetragonal.
negra	gs-ng	2,3	1-1,5	Aspecte gras. Tacte molt suau. Taca els dits. F: infusible	Grafit C Hexagonal
gs-ng	gs-ng	7,5	2-2,5	Massís. Lluent, Exf. Cúbica. Sovint costa ratllar-el. Dóna olor pudent en tirar-li CIH. Pot comunicar a la flama un color blau cel i verdós. F: 2	GALENA SPb Cúbic
gs-ng	gs-ng	7,3	2-2,5	Generalment es presenta massís. Es molt sectil (es pot tallar). F: 1,5	Argentita SAg ₂ Cúbic
gs-ng	gs-ng	4,5	2	Massís. Es molt Fusible (F:1) Lluent en fractura fresca. S'enfosqueix molt aviat. Dóna color verd pàl·lid a la flama reductora. De vegades amb cristalls prismàtics allargats i estriats.	Estibina S ₃ Sb ₂ Ròmbic
gs-ng	gs-ng	3,5	1-1,5	Exf. en làmines. Generalment lluent. Tacte molt suau, una mica gras. F: infusible.	Molibdenita S ₂ Mo Hexagonal
gs-ng	blau fosc	4,6	1,5-2	Massís, amb bona exfoliació pinacoidal. F: 2'5. Amb altres minerals de coure	Covel·lina SCu Hexagonal
roja	roig vermellós	8,1	2-2,5	Aspecte granulós. Lluent. Costa ratllar-el per presentar-se amb quars. El F:2. Normalment no té aspecte metàl·lic.	CINÀBRI SHg Trigonal
roja	roig	5,2	1-5,5	Terrós. Polsinós. De vegades massís. Poc lluent o gens. F: infusible.	HEMATITES Fe ₂ O ₃ Trigonal

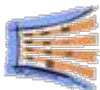
grogà groc 4 1-5,5 Terrós, polsinós. Es troba sovint amb l'anterior **LIMONITA**
(barreja d'òxids de ferro)

Ab) Duresa compresa entre 2,5 i 5,5 (No són ratllats amb l'unghla i generalment no marquen el paper. Són però, fàcilment ratllats amb un ganivet amb un busí de vidre).

Ratlla	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Sistema
gs-ng	gs-ng	7,5	2,5	Massís. Lluent. Exf. Cúbica. Sovint costa ratllar-el amb l'unghla. Dóna olor pudenta en tirar-li CIH. Pot donar a la flama color blau-cel i verdós. F: 2.	GALENA SPb Cúbic
gs-ng	gr-ng	5,7	2,5-3	Massís. Acompanyat d'altres minerals de coure. Aspecte una mica crític. S'enfosqueix fàcilment. F: 2.	Calcosina SCu ₂ Ròmbic
ng-pd gs	gr	4,7	3-4,5	Massís. Lluent en fractura fresca, però s'enfosqueix ràpidament. Pot donar a la flama un color verd pàl·lid, en la part reductora. F: 1,5	Tetraedrita S ₁₃ Sb ₄ (Cu,Fe) ₁₂ Cúbic (Es un "Coure Gris")
ng-pd gs	gs	4,7	3-4,5	Molt semblant a l'anterior, al que sol acompanyar, formant part dels "Coures Grisos". Per la presència d'As, pot donar color violeta a la flama reductora F: 1,5	Tennantita S ₁₃ As ₄ (Cu,Fe) ₁₂ Cúbic (Es un "Coure Gris")
ng-pd	ro-bl	7,8	5-5,5	Massís, amb pàtina de color verd. Costa ratllar-el amb el ganivet. F: 2	Niquelina AsNi Hexagonal
ng-pd	ng-pd fosc	4,6	5,5	Generalment massís. Lluisor de "brea". Cristal·litzada de vegades en octaedres. F: infusible.	Cromita Cr ₂ O ₄ Fe Cúbic
ng-pd	gr-gs	5	3,5-4	Massís. Lluent. Associat a d'altres minerals sulfurs de Ni i Co. F: 1,5-2	Pentlandita Sg(Ni,Fe) ₉ Cúbic
ng-pd	ng-pd	7,5	5	Massís. Sovint amb bona exfoliació pinacoidal. Aspecte tabular de vegades. F: 3,5	Wolframita WO ₄ (Fe,Mn) Monoclínic

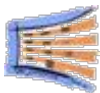
parda	ng-pd groc	4	3,5-4	Massís. La seva ratlla és sempre de colors més clars que el mineral. Pot enfosquir-se amb impureses de Fe. F:5	ESFALERITA S Zr Cúbic
Ratlla	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Sistema
ng	ng	6-10	5-6	Terrós. Radioactiu. Normalment té menys duresa en ser terrós. F: Infusible.	Uraninita UO ₂ Cúbic
ng	ng	4,7	1-2,5	Polsinós. Massís. Terrós. Sovint és dentrític. Taca els dits Es mate. Pot donar a la flama, humitejat amb ClH un color verd groguenc. F: infusible.	PIROLUSITA MnO ₂ Tetragonal
ng (pd)	ng	3,7 - 4,7	5-6	Botroidal. Associat a la pirolusita, i difícil de distingir l'un de l'altre si estan barrejats. Mate. Pot donar a la flama color verd-groguenc, amb ClH. F: Infusible.	PSILOMELANA BaMnO ₁₆ (OH) ₄ Ròmbic
ng (pd)	ng	4,3	4	Botroidal. Terrós. Mate. Pot donar color verd amb HCl a la flama. Dificil de distingir dels altres òxids de Mn. Infusible	Manganita MnO(OH) Ròmbic
negra	pd- porpra	5,1	3	Massís. Generalment associat a altres minerals de coure i cobert sovint de malaquita i atzurita. F: 2	Bornita S ₄ Cu ₅ Fe Cúbic
negra (ud)	groc	4,2	3,5-4	Massís. Atornasolat. Associat a altres minerals de coure i cobert sovint de malaquita i atzurita. F: 2	CALCOPIRITA S ₂ CuFe Tetragonal
negra	pd (bronze) gris	4,6	4	Massís. Lluent en fractura fresca, però s'enfosqueix ràpidament. Es dèbilment magnètic. F: 2,5-3,5.	PIRROTINA SFe Hexagonal
negra	negre	6,2	3-4	Polsinós. Forma eflorescències. Sovint acompanyat d'altres minerals verds i blaus de coure	Tenorita OCu Monoclínic
ng-vd	bronze clar	5	3-3,5	Cristalls filamentats, allargats. Crostes. Massís. F: 1'5-2	Millerita SNi Hexagonal

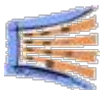
Ratlla	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Sistema
roja	roig	6	3,5-4	Generalment és massís. Associat a altres minerals de coure. Dóna a la flama un color verd maragda, que poc a poc passa a blau-cel F: 3	Cuprita Cu ₂ O Cúbic
roja	roig	5,2	5,5-6	Massís. Terrós. Sovint poc lluent o gens. Mate. F: infusible.	HEMATITES Fe ₂ O ₃ Trigonal
roja	gris	5,2	5,5-6	Masses superficials. Lluent. Generalment radiat. Massís F: infusible.	HEMATITES ESPECULAR (varietat de l'anterior).
roja	negre	5,2	5,5-6	Granulós. Poc lluent. F: infusible.	HEMATITES (varietat «Ferro arronyonat).
roja	roig	5,2	5,5-6	Massís. Terrós. Sovint poc lluent o gens. Mate. Molt magnètic. F: Infusible	Magheimita Fe ₂ O ₃ Cúbic
roja-bl	ro-bl	—	2-5	Pisolític. Terrós. Granulós, amb grans de diferents minerals. Normalment és roig, però hauria d'ésser blanc. F: Infusible.	BAUXITA (barreja d'òxids d'Al).
groga	groc	4	5-5,5	Massís. Terrós. Poc lluent o gens. Mate. Acompanya sovint als anteriors.	LIMONITA (barreja d'òxids de Fe).
groga	ng-gr-gs	4	5-5,5	Massís. Botroidal. Una mica lluent. F: 5,5.	GOETHITA FeO(OH) Ròmbic (Es el component més corrent de la limonita)
gr-pd	pd	4,6	3,5-4	Espàtic. Generalment sense lluïssor metàl·lica. La ratlla és més clara que el mineral F: 5.	SIDERITA CO ₃ Fe Trigonal.

Ac) Duresa superior a 5,5 (no són ratllats pel ganivet, i en canvi el poden ratllar. La majoria són ratllats pel quars).

Ratlla	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Sistema
gs-ng	bl-gs-ng	6,3	5,5	Massís. Granular compacte En cubs o en piritoedres. F: 2-3.	Cobaltina CoAsS Cúbic

Ratllia	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Sistema
gs-ng	bl-gs	6,4-6,9	5-6	Massís. Compacte. Irregular. F: 2,5	Skutterudita $As_3(Co,Ni)$ Cúbic
negra	gs-gr	6	5,5-6	Massís. Pot semblar-se a la pirita, però més clar i menys dur. La presència d'As pot donar a la flama una tonalitat violeta. F: 2	ARSENOPIRITA $SAsFe$ Monoclínic
negra	gs-gr	5	6-6,5	Massís. Típic. De vegades ben cristal·litzat. F: 2,5-3	PIRITA S_2Fe Cúbic
negra	gr-vd	4,9	6-6,5	Massís. Macla en "Cresta de Gall". F: 2,5-3	Marcasita S_2Fe Ròmbic
negra	negre	5m2	6	Massís. Molt magnètic. F: infusible.	MAGNETITA Fe_3O_4 Cúbic
ng o pd-ng	negre	4,7	5,5-6	Massís. Granulós d'aspecte sorrenc. Lleugerament magnètic. Laminar. F: infusible.	Ilmenita TiO_3Fe Trigonal
ng-pd	ro-ng	4,2	6-6,5	Cristalls maclats, generalment estriats. F: infusible.	Rutil TiO_2 Tetragonal
ng (pd)	ng	3,7-4,7	5-6	Botroidal. Associat a la piro lusita. Mate pot donar un color verd groguenc a la flama amb ClH. F: infusible	PSILOMELANA $BaMnO_{16}(OH)_4$ Ròmbic
ng (pd)	ng	5,7	5-6	Botroidal. Mate. Associat a l'anterior, del qual és difícil la distinció. Comunica color verd-groc a la flama. Infusible.	Todorokita (Oxids complexos de Mn)
ng (pd)	ng	5,5	5-6	Semblant a l'anterior, amb el que està associat.	Birnessita (Oxids complexos de Mn)
ng-pd	ro-bl	7,8	5-5,5	Massís, amb pàtina verda, F: 2	Níquelina $AsNi$ Hexagonal
ng-pd	ng-pd fosc	4,6	5,5	Generalment massís. Lluïssor de "brea". Octaedres F. Infusible.	Cromita Cr_2O_4Fe Cúbic

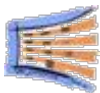
B) Minerals de LLUÏSSOR NO-METAL·LICA, quasi sempre VITRIA (Minerals de colors clars, generalment blancs o incolor. Amb ratlla clara o blanca, però sempre de tonalitats més clares que les del color del mineral. La majoria, en làmines primes són transparents o translúcids).

BA) DE RATLLA DE COLOR (NO BLANCA). Aquesta ratlla tindrà sempre tonalitats més suaus que les del color del mineral).

BAa) Duresa inferior a 2,5 (Es poden ratllar amb l'ungla, i sovint marquen el paper).

Ratlla	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Simetria
pd-gs clars	bl-pd inc	2,7 3	2-2,5	Masses foliables i flexibles. Bona exfoliació. Aparència pseudo-hexagonal. Costa ratllar-el. F: 5.	MOSCOVITA (MICA BLANCA) $\text{Si}_3\text{O}_{10}\text{Al}_3\text{K}(\text{OH})_2$ Monoclínic
pd clara	ng-pd	3	2,5	Semblant a l'anterior, però més fosc. F: 5	BIOTITA (MICA NEGRA) $\text{Si}_3\text{O}_{10}\text{Alk}(\text{MgFe})_3(\text{OH})_2$ Monoclínic
groga	groc	—	1,5-2	Aspecte polsinós. Gust amarg-astringet.	Melanterita $\text{SO}_4\text{Fe} \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ Monoclínic
ro-gr	roig	3,5	1,5-2	Aspecte polsinós o terrós. Lluïssor resinosa. Fon a la flama (i li dóna una tonalitat violeta en la part reductora) F: 1.	Realgar SAs Monoclínic
groga	groc	3,5	1,5-2	Semblant a l'anterior, al que acompanya sovint. F: 1	Oropiment S_3As_2 Monoclínic
groga pal·lida	groc	5	2-2,5	Pol·sinós. Acompanya als minerals de Sb. Dóna un color verd a la flama reductora.	Cervantinita Sb_2O_3 Ròmbic
groga	groc	2	2,5	Massís. De vegades ben cristallitzat. Crema amb flama blava. F: 1.	Sofre S Ròmbic
gr-pd	gr-pd	4	1-5,5	Terrós. Pol·sinós. Mate	LIMONITA (Barreja òxids Fe)
roja	roig	5,2	1-5,5	Terrós. Pol·sinós. Mate F: infusible.	HEMATITES Fe_2O_3 Trigonal

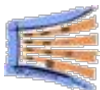

Ratlla	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Simetria
roja	roig- vermell	8,1	2-2,5	Fusible a la flama. Granulós. Granulós. Lluent. Costa ratllar-el. F: 1,5.	CINABRI SHg Trigonal
rosa clara	roig- carmesí	2,9 3,1	1-2,5	Botroidal. Eflorescent. Terrós. La presència d'As pot donar color violeta a la flama. F: 2-3.	Eritrina (AsO ₄) ₂ Ni ₃ 8H ₂ O Monoclínic
verda clara	verda poma	2,9 3,1	1-2,5	com l'anterior. F: 2-3	Annabergita (AsO ₄) ₂ Co ₃ 8H ₂ O Monoclínic
groc-vd clara	gr-vd	4	2-3	Terrós. Radioactiu. F: Infusible.	Carnotita mineral d'U i V
blava	blau	2,3	2,5	Fibrós. Eflorescències. Massís. F: 3.	Calcantita SO ₄ Cu.5H ₂ O Triclínic

BAb) Duresa compresa entre 2,5 i 5,5 (No es poden ratllar amb l'ungla però són ratllats amb un ganivet, o amb un busí de vidre. Generalment no marquen el paper).

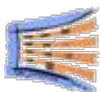
Ratlla	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Simetria
pd-gr	pd- marró	3,8	3,5-4	Massís. Espàtic. Esfoliació i fractura romboèdrica. Dóna efervescència amb el ClH, en calent.	SIDERITA CO ₃ Fe Trigonal
pd-gr	pd-gr	4	3,5-4	Massís. D'aspecte acaramel·lat, amb llüïssor adamantina. F: 5.	ESFALERITA Szn Cúbic (Var. "Acaramel·lada)
pd	pd-ng	7,5	5-5,5	Massís. D'aspecte tabular molt sovint. En general amb bona exfoliació pinacoidal.	WOLFRAMITA WO ₄ (Fe,Mn) Monoclínic
ro-bl	ro-bl	—	2,5	Pisolític. Terrós. Granulós (amb grans de diferents minerals)	BAUXITA (barreja d'òxids d'Al)
roja	roig	6	3,5-4	Generalment és massís. Associat a d'altres minerals de coure. Pot donar a la flama un color verd-maragda, que a poc a poc passa a blau-cel. F: 3.	Cuprita Cu ₂ O Cúbic

Ratlla	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Simetria
gr ta-ronja	gr-taronja a roig	5,6	4	Massís. Compacte. Granulós. Bona exfoliació pinacoidal. Infusible.	Cincita ZnO Hexagonal
gr-vd pàl.lid	gr-vd	4	2-3	Terrós. Radioactiu. F: infusible.	Carnotita (mineral d'U i V)
gr-vd	pr-vd	2,5	3,5	Terrós. Radioactiu. Molt fluorescent.	Autunita (mineral d'U) Tetragonal.
gr-vd	verd	2,5	3,5	Terrós. Radioactiu. No és fluorescent.	Torbenita (min. d'U). Ròmbic
gr-bl	vd-gr	6,5 7,1	4	Prismàtic. Botroidal. Fibrós. F: 1,5-2.	Piromorfita (PO ₄) ₃ Pb ₆ Cl Hexagonal
gr clara	groc	2,9 3,3	2,5-3,5	Massís. Terrós. Semblant a la limonita. F: 4,5	Jarosita (SO ₄) ₂ KFe ₃ (OH) ₆ Hexagonal
verda	verd	4	3,5-4	Fibrós. Radial. Botroidal. Massís. Superficial. Dóna efervescència amb el ClH, en fred. F: 3	MALAQUITÀ CO ₃ Cu ₂ (OH) ₂ Monoclínic
blava	blau	3,8	3,5-4	Semblant a l'anterior, que acompanya. Es més estrany. F: 3	ATZURITA (CO ₃) ₂ Cu ₃ (OH) ₂ Monoclínic
verda	verd fosc	3,8 3,9	3,5	Massís. En cristalls prismàtics. F: 3,5	Antlerita SO ₄ Cu ₃ (OH) ₄ Ròmbic
verda	verd fosc	3,8 3,9	3,5	Com l'anterior, però més fosc. F: 3,5	Brochantita SO ₄ Cu(OH) ₆ Ròmbic

BAC) Duresa superior a 5,5 (no són ratllats pel ganivet i en canvi el poden ratllar, la majoria són ratllats pel quars).

Ratlla	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Simetria
gs-pd-bl	pd-ng	7	6,7	Granulós. Sorrenc. Infusible.	Cassiterita SnO ₂ Tetragonal
pd-ro	ro-ng pd	4,2	6-6,5	Cristalls maclats. Agulles. Generalment estriats. Infusible.	Rutil TiO ₂ Tetragonal

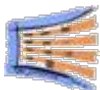

B) Continuació. Minerals de LLUÏSSOR NO-METAL.LICA, quasi sempre VITRICA.

BB) DE RATLLA BLANCA (Generalment és pròpia de minerals de colors clars, blancs o incoloros. Aquests minerals en làmina prima poden ser transparents o translúcids).

BBa) Duresa inferior a 2,5 (Poden ser ratllats amb l'ungla)

Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició. Sistema
bl-pd- incolor	2,7-3	2-2,5	Masses foliables, molt flexibles. Bona exfoliació. Aparença pseudoexagonal. Costa ratllar-el. F: 5	MOSCOVITA $Si_3O_{10}Al_3K(OH)_2$ Monoclínic
ng-pd fosc	3	2,5	Semblant a l'anterior, però més fosc. F: 5.	BIOTITA $Si_3O_{10}Alk(Fe,Mg)_3(OH)_2$ Monoclínic
verd (de tonalitats variades)	2,6	2-2,5	Massís. Sedós al tacte, semblant al talc, però més dur i més fosc. F: 5.	Clorites (grup de silicats monoclínics).
verd-blanc	2,8	1	Massís. Sedós al tacte. F: 6.	TALC monoclínic $Si_4O_{10}Mg_3(OH)_2$
vd,bl,gr sempre amb tonalitats verdes).	2,5	2-3	Fibrós. Flexible. Una varietat és l'Asbest. F: 6	Serpentina $Si_4O_{10}Mg_6(OH)_6 \cdot H_2O$ monoclínic
bl.inc	1,7	2-2,5	Fibrós. <u>Amarg</u> . F: . Soluble	Epsomita Monoclínic $SO_4Mg \cdot 7H_2O$
bl.inc	1,7	2-2,5	Fibrós. Amarg. Polsinós. Forma eflorescències. F: 1. Soluble	Hexahidrita <i>Per abhidratació</i> $SO_4Mg \cdot 6H_2O$ Monoclínic
bl.inc. variar	2,38	2	Fibrós (no amarg) F: 2,5-3 Masses foliables. Transparentes F: 2,5-3. Massís. Compacte. F: 2,5-3	GUIX FIBRÓS Monoclínic $SO_4Ca \cdot 2H_2O$ GUIX LAMINAR GUIX MASSÍS
bl (tenyit)	2,6	2-2,5	Terrós. Té olor argilós en tirar-li l'alè. És un component de l'argila.	CAOLÍ $Si_4O_{10}Al_4(OH)_8$ Monoclínic
bl.inc. (tenyit)	1,99	2	Sabor salat picant-amarg. Dóna un color violeta, pàl·lid a la flama (la presència de Na pot amagar-el, i per evitar-ho cal mirar a la flama amb un vidre blau). F: 1,5	SILVINA CIK Cúbic

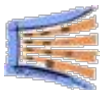

Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició. Simetria
bl.incolor	2,1	2-2,5	Sabor salat típic. De vegades té exfoliació cúbica. Dóna color groc a la flama que s'elimina en mirar-la amb un vidre blau. F: 1,5	HALITA (SAL COMUNA) ClNa
groc pàl.lid	2	1,5-2,5	Massís. Crema amb flama blava. F: 1	Sofre S Ròmbic

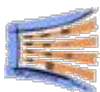
BBb) Duresa compresa entre 2,5 i 5,5 (No són ratllats per l'ungla, però sí amb un ganivet o amb un busí de vidre). Aquests els hem sots-dividit en dos grups: els que són ratllats o poden ser-ho, amb una peça de fluorita; e els que, en canvi, ratllen a la fluorita. En el primer cas hi haurà els minerals compresos entre 2,5 i 4 i en el segon els situats entre 4 i 5,5. Com a escales intermitges es pot utilitzar la calcita o la baritina. Tot això és:

BBba) Duresa compresa entre 2,5 i 4 (Són ratllats per la fluorita, però no amb l'ungla)

Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició. Simetria
bl.inc (tenyit)	1,09	2	Sabor picant-amarg-salat. Dóna un color violeta a la flama (la presència de Na pot amagar-el i per evitar-ho cal mirar a la flama a través d'un vidre blau). Té exfoliació cúbica. F: 1,5	SILVINA ClK Cúbic
Bl.inc.	2,1	2-2,5	Sabor salat típic. De vegades té exfoliació cúbica. Dóna color groc a la flama que s'elimina en mirar-la amb vidre blau. F: 1,5	HALITA (Sal comuna) ClNa Cúbic
bl.inc. tenyit a roig	1,6	1-3	Sabor amarg i salat. Molt soluble. <u>Higroscòpic</u> , es desfà en contacte amb l'atmosfera humida. No s'exfolia bé. F: 1,5 * sempre està humit	CARNAL.LITA ClKCl ₂ Mg.6H ₂ O Ròmbic
bl.inc. gric.	1,9	3-3,5	Massís. Agregacions fibroses. Acompanya al guix. Dóna color roig groguenc a la flama, humitejat amb ClH. No s'exfolia bé. F: 3.	ANHIDRITA SO ₄ Ca Ròmbic

Ratlla	Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició Simetria
bl.inc. variati	2,7	3		Generalment és espàtic. Dóna efervescència amb els àcids, en fred. Té exfoliació romboèdrica, quasi sempre. Comunica a la flama, humitejat amb ClH un color roig groguenc. Fluorescent. TE MOLTES VARIE-TATS. Infusible.	CALCITA CO_3Ca Trigonal
bl.inc. variati	2,8	3,5-4 Pot rat- llar la fluorita		Molt semblant a l'anterior amb el que es pot confondre. Efer-vescent amb els àcids, solament en calent. Fluorescent. Infusible.	DOLOMITA $(\text{CO}_3)_2\text{CaMg}$ Trigonal
bl.inc.	2,9	3,5-4 (id.)		Forma macles típiques:prismàti-ques pseudo-hexagonals. També pot aparèixer espàtic o informe. Dóna efervescència en fred amb els àcids. Comunica a la flama humitejat amb ClH un color roig-gorguenc. Infusible.	ARAGONITA CO_3Ca Ròmbic
bl.inc.	3,7	3,5-4 (id.)		Massís. Espàtic. Pot formar macles prismàtiques pseudo-hexa-gonals. Es lleugerament eferves-cent amb els àcids en fred. Dóna color escarlata a la flama. Fluorescent. Infusible.	Estronclianita CO_3Sr Ròmbic
bl.inc. gris	3	3,5-4		Massís. Dóna efervescència amb els àcids en calent. Infusible.	Globertita CO_3Mg Trigonal
bl.inc. gris	6,5	3-3,5		Massís. Cristalls tabulars, pris-màtics, molt pesats. Amb lluïssor adamantina. Pot donar a la flama un color blau-cel amb tentalitats verdes. F: 1,5	Cerussita CO_3Pb Ròmbic
bl.inc. rosat	4,5	3-3,5		Massís. Espàtic. Generalment apareix en cristalls tabulars de gran pes específic. Exfoliació ròmbica. Pot donar a la flama una tonalitat groc-verdosa (més forta si el mineral s'humiteja amb ClH). F: 4. Decrepita.	BARITINA SO_4Ba Ròmbic
bl.inc. blau	3,9	3-3,5		Massís. Fibrós. Tabular o terrós Dóna a la flama un color escar-lata. F: 3.	Celestina CO_4Sr Ròmbic

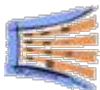

Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició. Simetria
bl.groc gris	6,1-6,4	2,5-3	Massís. Granulós. Generalment acompanya a la galena. Pot donar un color blau-celeste, amb tonalitats verdes a la flama. F: 2,5.	Anglesita SO_4Pb
Inc.violeta. verd	3,2	4	Sovint ben cristal·litzat. Massís Espàtic. Molt fluorescent. F: 3	FLUORITA F_2Ca Cúbic
Groc, pd bl.	4	3,5-4 Pot ser ratllat per la fluorita	Massís. D'aspecte acaramel·lat amb llüissor adamantina. La ratlla pot ser més fosca. F: 5.	ESFALERITA SZn Cúbic (Varietat acaramel·lada)
od., marró	3,8	3,5-4 (id.)	Massís. Espàtic. Amb fractura i exfoliació romboèdrica. En calent dona eferescència amb els àcids. La ratlla pot ser més fosca. F: 5.	SIDERITA CO_3Fe Trigonal
rosat roig	3,5	3, 4'5	Massís. Botroidal. Pot comunicar a la flama humit amb CIH un color verd-groguenc. Infusible	Rodocroisita CO_3Mn Trigonal
rosat negre	3,1	2,75 4	Massís. Botroidal. Es troba normalment amb la Rodocroisita.	Manganocalcita $CO_3(Ca,Mn)$, Trigonal
roig	6,9	2,5-3	Cristalls prismàtics curts. Fibrós F: 1,5	Vanadinita $(VO_4)_3Pb_5Cl$

BBbb) Duresa compres entre 4 i 5,5 (ratllen a la fluorita i són ratllats per un ganivet o per un tros de vidre).

A més dels següents, cal situar la DOLOMITA, ARAGONITA, ESTRONCIANITA, ESFALERITA, SIDERITA i la mateixa FLUORITA del grup anterior, ja que la seva duresa arriba fins a 4. Altres minerals del grup anterior, com la GIOBERTITA i la RODOCROISITA els reproduïrem ara, ja que de vegades sobrepassen la duresa 4.

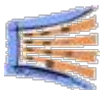
Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom. Composició. Simetria
bl.inc. gs	3	3,5-4,5	Massís. Dóna eferescència amb els àcids en calent. Infusible	Globertita CO_3Mg Trigonal
bl.inc.	2,9	5-5,5	Masses fibroses o granuloses Massís.	Wollastonita SiO_3Ca Triclínic

Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom.Composició.Simetria
bl.inc. variats	2	5-6	Informe. Botroidal. Terrós. Infusible	Opal $\text{SiO}_2 \cdot n\text{H}_2\text{O}$ Amorf
vd (de dife- rents tons -ng	3- 3,3	5-6	Cristalls allargats prismàtics. Masses fibroses, sedoses. Ex- foliació de 124° . De colors foscos. Cristalls llargs. Colors clars, verds, cristalls prismàtics. Colors clars o foscos. Fibrós	Grup ANFIBOLS (inosilicats) HORNBLENDA (mono- clínic) ACTINOLITA ("") TREMOLITA ("")
vd (dife- rents to- nalitats) ng.	3,1	5,6	Cristalls allargats prismàtics. Masses cristal.lines. Fibroses. Exfoliació de 87° De colors clars: bl,gs,pd,vd. Mai amb cristalls prismàtics Fibrós. Columnar. De colors clars, amb prismes curts. De colors foscos, amb prismes curts.	Grup PIROXENS (inosilicats) ENSTATITA-HIPERS- TENA (ròmbics) DIOSIP (monoclínic) AUGITA (monoclínic)
vd-bl.	3,2	5	Generalment amb prismes hexa- gonals. Massís. Comunica a la flama un color verd-blau pàl.lid (que es patentitza en presència de (SO_4H_2)). F: 5,5	APÀTITA $(\text{PO}_4)_3\text{Ca}_5(\text{F},\text{Cl},CO_3\text{H},\text{OH})$ Hexagonal
Incol. gr	6	4,5-5	Massís. Granulós. Cristalls pris- màtics. Fluorescent. F: 5.	Scheelita WO_4Ca Tetragonal
Rosa- roig	3,5	3,5- 4,5	Massís. Botroidal. Pot comunicar a la flama (humitejat amb ClH) un color verd-groguenc. Infusible	Rodocroisita CO_3Mn Trigonal
Pd-vd- gs-bl	3,5	5-5,5	Botroidal. Efervescent en ClH. Infusible.	SMITHSONITA CO_3Zn . Trigonal
Pd-vd gs-bl	3,5	4,5-5	Botroidal. Granulós. F: 6.	Hemimorfita $\text{Si}_2\text{O}_7\text{Zn}_4(\text{OH})_2 \cdot \text{H}_2\text{O}$ Ròmbic
rosat negre	3,1	2,75 4	Massís. Botroidal. Es troba nor- malment amb la Rodocroisita.	Manganocalcità $\text{CO}_3(\text{Ca},\text{Mn})$, Trigonal

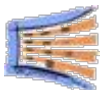
Bbc) Duresa compresa entre 5,5 i 7 (No són ratllats per un ganivet ni pel vidre; però poden ser-ho pel quars).

verd	3,3	6,5-7	Granulós.Disseminat en ro- ques. Infusible	OLIVINA Ròmbic $\text{SiO}_4(\text{Mg},\text{Fe})$
------	-----	-------	---	--

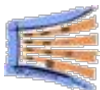

vd(dife-rents to-nalitats) -ng	3- 3,3	5-6	Cristalls allargats, prismàtics. Masses fibroses, sedoses. Exfoliació de 124°	Grup ANFIBOLS (Inosilcats) V.ap.ant.BBb
vd(dife-rents to-nalitats) -ng	3,1- 3,5	5-6	Cristalls allargats, prismàtics. Masses cristal.litzades. Fibrós Exfoliació de 87°	Grup PIROXENS (Inosilcats) V.ap.anterior. BBb.
Inc.bl gris	2,6	6	Massís. Constituent de roques granuloses. F: 4,5	PLAGIOCLASES $\text{Si}_3\text{O}_8\text{AlNa-Si}_2\text{O}_8\text{Al}_2\text{Ca}$ Triclínic
Inc.bl. rosa	2,6	6	Massís. Constituent de roques granuloses. F: 5	ORTOSA Monoclínic $\text{Si}_3\text{O}_8\text{AlK}$
Inc.bl. variat	2,7	7	Molt comú i variat al mateix temps. Ben cristal.litzat o no de vegades. Constituent de moltes roques. Infusible	QUARS SiO_2 Trigonal
Bl.Va- riat	2	5-6	Informe. Botroidal. Terrós Infusible	Opàl. amorf $\text{SiO}_2 \cdot n\text{H}_2\text{O}$
ng-pd	6,8- 7,1	6-7	Granulós. Sorrenc. La ratlla pot ser més fosca. Infusible	Cassiterita SnO_2 Tetragonal
ng-vd	3- 3,25	7-7,5	Prismàtic allargat (en cristalls de base hexagonal o triangular) F: 4	Turmalina (ciclosilicat) Trigonal
Ro-pd ng	4,2	6-6,5	Cristalls maclats, generalment estriats. Agulles. La ratlla pot ser més fosca. Infusible	Rutil TiO_2 Tetragonal
Ro-va- riat	3,5- 4,3	6,5- 7,5	Ben cristal.litzats, generalment en rombododecaedres. F: 4. De diferents tipus	Grup dels Grenats (Nesosilcats) Cúbics
Rosat	3,4- 3,7	5,5-6	Massís. Cristalls prismàtics. F: 4	Rodonita SiO_3Mn Triclínic
rosat	3,4-3,7	5,5-6,5	Massís. Molt semblant a la Rodonita. Tenyit de negre. per fora	Piroxmanguita SiO_3Mn . Triclínic.

BBd) Duresa superior a 7 (Ratllen el quars)

Color	Pe	D	Caràcters comuns	Nom.Composició.Simetria
Inc.gr. variat	3,5	10	Lluïssor adamantina. Infusible.	Diamant. C. Cúbic
Inc.gr. variat	4,7	7,5	Cristalls prismàtics. Sorrenc. Infusible.	Zircó. SiO_4Zr Tetragonal
Inc. variat	4	9	Lluïssor adamantina a vitria Infusible.	Corindó. Al_2O_3 Trigonal
Gr.Inc. variat	3,5	8	Generalment ben cristal·litzat. També sorrenc. Infusible	Topaci. Ròmbic $\text{SiO}_4(\text{Al.F})_2(\text{OH.F})$
ro,ng. variat	3,6-4	8	Cristalls octaèdrics. Sorrenc Infusible	Espinel.la $\text{Al}_2\text{O}_4\text{Mg}$ Cúbic
ro,va-riat	3,5-4,3	6,5-7,5	Ben cristal·litzat. Generalment en rombododecaedres. F: 4	Grup dels Grenats (Nesosilicats) Cúbics
pd-ro gr	3,7	7-7,5	Cristalls prismàtics. Macla en forma de creu. Infusible.	Estaurotida Ròmbic $\text{Si}_2\text{O}_{10}\text{Al}_4\text{Fe}(\text{OH})_2$
pd-ro blau	3,2	7,5	Generalment en cristalls prismàtics de base quadrada	Andalusita SiO_5Al_2 Ròmbic
blau-vd variat	2,75	7,5-8	Generalment en prismes hexagonals, pinacoidals. Infusible	Beril.le $\text{Si}_6\text{O}_{18}\text{Al}_2\text{Be}_3$ Hexagonal
ng-vd	3-3,25	7-7,5	Prismàtic, allargat (en cristalls de base hexagonal o trigonal)	Turmalina (un ciclosilicat) Trigonal..

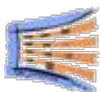

RELACIÓ GENERAL DELS MINERALS ESMENTATS A LES TAULES SISTEMÀTIQUES

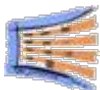
De cada un dels minerals, s'indica entre parèntesi l'apartat de les TAULES on ha estat esmentat. Al mateix temps, es dona una petita relació de localitats on apareix el mineral.

Els minerals s'indiquen per ordre alfabètic, independentment del grup al que pertanyen.

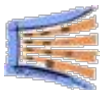
<i>Andalusita (BBd)</i>	<i>Cap de Creus (Alt Empordà)</i>
<i>Anfibols (BBbb, BBc)</i>	<i>Sant Martí Sacalm (La Selva)</i>
<i>Anglesita (BBba)</i>	<i>Osor, Anglès (La Selva, tots dos)</i>
<i>Anhidrita (BBba)</i>	<i>Balsareny, Cardona, Sallent, Súria (del Bages totes)</i>
<i>Annabergita (BAb)</i>	<i>Peramea (Pallars Sobirà)</i>
<i>Antlerita (BAb)</i>	<i>Torre de Cabdella (Pallars Jussà)</i>
<i>Apatita (BBbb)</i>	<i>Bellver de Cerdanya (Cerdanya)</i>
<i>Aragonita (BBba)</i>	<i>Mura (Bages)</i>
<i>Argentita (Aa)</i>	<i>Falset (Priorat)</i>
<i>Arsenopirita (= Mispiquel) (Ac)</i>	<i>Queralbs (Ripollès), Setcases</i>
<i>Atzurita (Bab)</i>	<i>Poblet (Conca de Barberà), Sallent (Bages)</i>
<i>Autunita (Bab)</i>	<i>Castell, El (Pallars Jussà)</i>
• <i>Baritina (BBba)</i>	<i>Poblet (Conca de Barberà), Bagà (Berguedà), Viladrau (Osona)</i>
<i>Bauxita (Ab, BAB)</i>	<i>La Llacunà i Miralls (Anoia), Tuixen (Alt Urgell), Mediona (Alt Penedès)</i>
<i>Beril.le (BBd)</i>	<i>Cap de Creus (Alt Empordà)</i>
<i>Biotita (BAa, BBa)</i>	<i>Osor (La Selva)</i>
<i>Birnessita (Ac)</i>	<i>Gerri de la Sal (Pallars Sobirà)</i>
<i>Bornita (Ab)</i>	<i>Torre de Cabdella (Pallars Jussà)</i>
<i>Brochantita (BAB)</i>	<i>Torre de Cabdella (Pallars Jussà)</i>
<i>Calcantina (BAa)</i>	<i>La Castanya (Osona)</i>
• <i>Calcita (BBba)</i>	<i>Està difosa per arreu</i>
• <i>Calcopirita (Ab)</i>	<i>Os de Civís (Alt Urgell), Torre de Cabdella (Pallars Jussà)</i>
<i>Calcosina (Ab)</i>	<i>Escornalbou (Baix Camp)</i>
<i>Caolinita (BBa)</i>	<i>Pinell de Brai (Terra Alta)</i>
<i>Carnal.lita (BBba)</i>	<i>Balsareny, Cardona, Sallent, Súria (del Bages totes)</i>
<i>Carnotita (BAa, BAb)</i>	<i>Boadella (Alt Empordà)</i>
<i>Cassiterita (BAc)</i>	<i>No apareix a Catalunya. N'hi ha a Galícia</i>

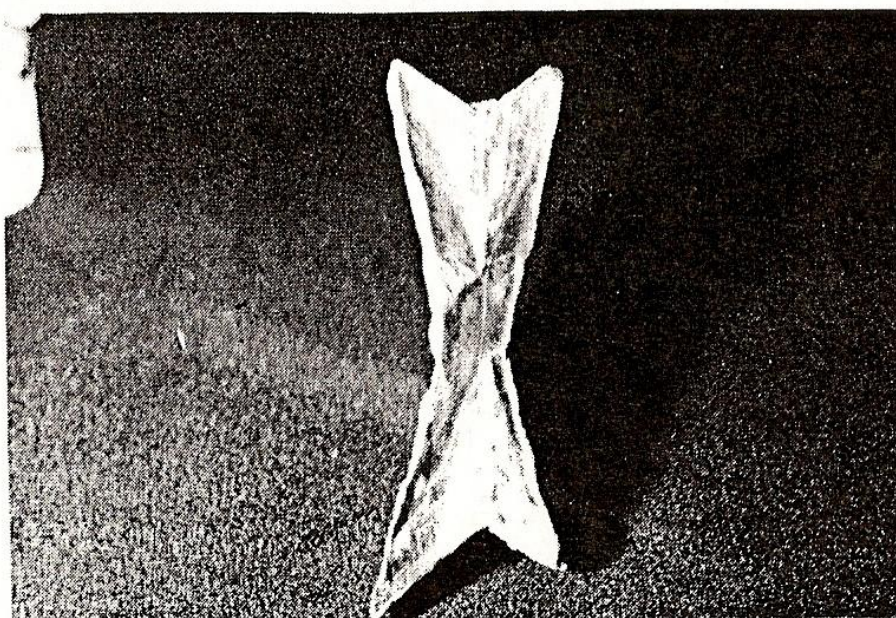
Celestina (BBba).....	Muntanyola i Munter (ambdues d'Osona)
Cerussita (BBba).....	Vallirana (Baix Llobregat)
Cervantinita (BAa).....	Montenatró (Pallars Sobirà), Ribes (Ripollès)
Cinabri (Aa, BAa).....	Xovar (Alt Palancià), Eslida (Plana Alta) País Valencià
Cincita (BAb).....	Maçanet de Cabrenys (Alt Empordà)
Cobaltina (Ac).....	Darnius (Alt Empordà)
Corindó (BBd).....	No apareix a Catalunya
Covel.lina (Aa).....	Escornalbou (Baix Camp)
Cromita (Ab, Ac).....	Torre de Cabdella (Pallars Jussà)
<i>Diamant (BBd).....</i>	<i>No apareix a Catalunya</i>
<i>Dolomita (BBba).....</i>	<i>Bellmunt i Molar (ambdues del Priorat)</i>
Epsomita (BBa).....	Manresa (Bages)
Eritrina (BAa).....	Peramea (Pallars Sobirà)
Esfalerita (Ab, BAb, BBba).....	Arres i Bosost (Vall d'Aran), Vilaller (Alta Ribagorça)
Espinella (BBd).....	No apareix a Catalunya
Estaurotida (BBd).....	Arres (Vall d'Aran)
Estibina (= Antimonita) (Aa).....	Espinosa, Ribes, Queralbs (del Ripollès)
Estroncianita (BBba).....	Sant Martí de Sarroca (Alt Penedès)
<i>Fluorita (BBba).....</i>	<i>S. Cugat Vallès (Vallès Occidental), Viladrau (Osona)</i>
Galena (Aa, Ab).....	Vilaller (Alta Ribagorça), Arres i Bosost (Vall d'Aran)
Giobertita (BBba, BBbb).....	Cercs (Berguedà)
Goethita (Ab).....	Està difosa per tot arreu
Grafit (Aa).....	Santa Creu d'Olorde (Barcelonès)
Grenat (BBc, BBd).....	Cap de Creus (Alt Empordà)
Guix (BBa).....	Cardona, Súria (Bages)
<i>Halita (BBa, BBba).....</i>	<i>Balsareny, Cardona, Sallent, Súria (del Bages totes)</i>
<i>Hematites (Aa, Ab, BAa).....</i>	<i>Molt abundant. Castellar de N'Hug (Berguedà)</i>
<i>Hemimorfita (BBbb).....</i>	<i>Casos (Alta Ribagorça)</i>
<i>Hexahidrita (BBa).....</i>	<i>Manresa (Bages)</i>
Ilmenita (Ac).....	Figaró (Vallès Oriental)

<i>Jarosita</i> (BAb).....	<i>Peramea</i> (Pallars Jussà)
<i>Limonita</i> (Ab, BAb).....	Bescaran (Alt Urgell)
<i>Magheimita</i> (Ab).....	<i>Ager</i> (Noguera), <i>Tosa d'Alp</i> (Cerdanya-Berguedà)
<i>Magnetita</i> (Ac).....	<i>Vallcarquera</i> (Vallès Oriental)
<i>Malaquita</i> (BAb).....	<i>Toloriu</i> (Urgell)
<i>Manganita</i> (Ab).....	<i>Tosa d'Alp</i> (Cerdanya-Berguedà)
<i>Manganocalcita</i> (BBba, BBbb).....	<i>Tosa d'Alp</i> (Cerdanya-Berguedà)
<i>Marcassita</i> (Ac).....	<i>Castellgalí</i> (Bages)
<i>Melanterita</i> (BAa).....	Bescaran (Alt Urgell)
<i>Millerita</i> (Ab).....	<i>Bellmunt</i> (Priorat)
<i>Molibdenita</i> (Aa).....	<i>Gualba</i> (Montseny)
<i>Moscovita</i> (BAa, BBa).....	<i>Cap de Creus</i> (Alt Empordà)
<i>Niquelina</i> (Ac).....	Poblet (Conca de Barberà)
<i>Olivina</i> (BBc).....	<i>Canet d'Adri</i> (Gironès)
<i>Opàl</i> (BBbb, BBc).....	<i>Caldes de Malavella</i> (Gironès)
<i>Oropiment</i> (BAa).....	No n'hi ha a Catalunya
<i>Ortosa</i> (BBc).....	<i>Montnegre</i> (Vallès Oriental)
<i>Pentlandita</i> (Ab).....	No n'hi ha a Catalunya
<i>Pirita</i> (Ac).....	Molt abundant. <i>Piera</i> (Anoia)
<i>Pirolusita</i> (Aa, Ab).....	<i>Aleixar i Castellvell</i> (Baix Camp)
<i>Piromorfita</i> (BAb).....	<i>Vallclara</i> (Conca de Barberà)
<i>Piroxena</i> (BBbb, BBc).....	<i>Sant Martí Sacalm</i> (La Selva)
<i>Piroxanguita</i> (BBc).....	<i>Molar</i> (Priorat)
<i>Pirrotina</i> (Ab).....	Bescaran (Alt Urgell), <i>Gualba</i> (Vallès Oriental)
<i>Plagioclases</i> (BBc).....	<i>Montnegre</i> (Vallès Oriental)
<i>Psilomelana</i> (Ab, Ac).....	<i>Tosa d'Alp</i> (Berguedà-Cerdanya)
° <i>Quars</i> (BBc).....	<i>Molt abundant arreu</i>
<i>Realgar</i> (BAa).....	No n'hi ha a Catalunya
<i>Rodocrosita</i> (BBbb).....	<i>Tosa d'Alp</i> (Berguedà-Cerdanya)
<i>Rodonita</i> (BBc).....	<i>Roses</i> (Alt Empordà)
<i>Rutil</i> (Ac, BAc, BBc).....	<i>Figaró</i> (Vallès Oriental)
<i>Scheelita</i> (BBbb).....	<i>Costabona</i> (Ripollès)
<i>Serpentina</i> (BBa).....	<i>Costabona</i> (Ripollès)
<i>Siderita</i> (Ab, BAb, BBba).....	<i>Vallferrera</i> (Pallars Sobirà), <i>Aos de Civís</i> (Alt Urgell)

<i>Silvina (BBa, BBba)</i>	<i>Balsareny, Cardona, Sallent, Súria (totes del Berguedà)</i>
<i>Skutterudita (Ac)</i>	<i>No n'hi ha a Catalunya.</i>
<i>Smithsonita (BBbb)</i>	<i>Pontons (Alt Penedès)</i>
<i>Sofre (BAa, BBa)</i>	<i>Bescaran (Alt Urgell)</i>
<i>Talc (BBa)</i>	<i>Darnius, Maçanet de Cabrenys, la Vajol (Alt Empordà)</i>
<i>Tennantita (Ab)</i>	<i>Rocabruna (Ripollès)</i>
<i>Tenorita (Ab)</i>	<i>Aos de Civís (Alt Urgell)</i>
<i>Tetraedrita (Ab)</i>	<i>Rocabruna (Ripollès)</i>
<i>Todorokita (Ac)</i>	<i>Tosa d'Alp (Berguedà-Cerdanya)</i>
<i>Topaci (BBd)</i>	<i>No n'hi ha a Catalunya</i>
<i>Torbernita (BAb)</i>	<i>El Castell (Pallars Jussà)</i>
<i>Turmalina (BBc, BBd)</i>	<i>Cap de Creus (Alt Empordà)</i>
<i>Uraninita (Ab)</i>	<i>El Castell (Pallars Jussà)</i>
<i>Vanadinita (BBba)</i>	<i>No n'hi ha a Catalunya</i>
<i>Wolframita (BAb)</i>	<i>Queralbs (Ripollès)</i>
<i>Wollastonita (Ab, BBbb)</i>	<i>Llavorsí (Pallars Sobirà)</i>
<i>Zircó (BBd)</i>	<i>No s'en troba a Catalunya</i>

Guix (Punta de Llança)